

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра освіти та управління навчальним закладом

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ОСВІТІ»

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГА
(включаючи електронну пошту, робочий час / місцезнаходження тощо).

Викладач	Сущенко Андрій Віталійович
Контактний телефон	+38(097)001-98-02 (viber)
E-mail:	docanvisu@gmail.com
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/message
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій викладача (щочетверга з 13.00 до 15.00), а. 323, головний корпус КПУ (за попередньою домовленістю) <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм КПУ http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/message , viber

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Методологія наукових досліджень в освіті» є обов'язковою для аспірантів спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Вихідним положенням даної дисципліни є формування у здобувачів третього рівня вищої освіти знань і вмінь, необхідних для вирішення завдань, пов'язаних з плануванням і проведенням наукових досліджень та втіленням їх результатів.

Практична цінність отриманих здобувачами знань та компетентностей убачається в формуванні навичок виконання аспірантами наукових досліджень, узагальнення теоретичного матеріалу і розробки практичних рекомендацій щодо застосування наукових результатів. Матеріал навчальної дисципліни сприяє здійсненню більш ґрунтовного аналізу інформаційних джерел під час підготовки статей, доповідей на науково-практичних конференціях та проведенні дисертаційного дослідження.

Задекларованими формальними видами навчальних занять для майбутніх докторів філософії є лекції, практичні заняття та консультації з використанням елементів інноваційних освітніх технологій (інтерактивних, бінарних, квазіпрофесійних, проблемних тощо).

Практичні заняття передбачають активізацію пізнавальної діяльності здобувачів сучасними методами викладання, зокрема набуття гнучкого мислення, відкритості до застосування фахових знань та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи.

Самостійна робота слухачів полягає в автономному засвоєнні навчального матеріалу у зручний час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без обов'язкової участі викладача, а також у підготовці до практичних занять. Консультації призначені для роз'яснення аспірантам теоретичних або практичних питань і відбуваються за згодою з викладачем в асинхронній або синхронній формі.

Засвоєння навчального матеріалу та подальше напрацювання необхідних поведінкових, мисленневих та інструментальних патернів відбувається також під час педагогічної практики і перевіряється не тільки у формі усної фахової співбесіди і виконання квазіпрофесійних завдань, а й під час підсумкової практичної демонстрації здобувачами необхідних і достатніх елементів компетентності у науковому дослідженні, вияву якісних характеристик здобувача щодо презентації його результатів, зокрема й під час захисту дисертаційної роботи в спеціалізованій вченій раді.

Семестровий контроль після завершення 1 семестру здійснюється у формі заліку.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна кількість годин – 90 год., у т. ч. 32 годин аудиторних занять і 58 годин самостійної роботи аспіранта. Кількість кредитів ECTS – 3.

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Практ.	
3	90	32	16	-	16	58

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – формування у майбутніх докторів філософії визначених складових інтегральної, загальної та специфічної компетентності в межах спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», змістовою основою яких є набуття знань, умінь, практичних навичок, способів мислення щодо розуміння процесу наукової діяльності, оволодіння методологічними та методичними основами наукового дослідження.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з методологічними основами наукового дослідження (модуль 1);
- сформувати первинні навички організації наукового дослідження (модуль 2);
- забезпечити формування навичок з написання і оформлення наукових праць здобувачів вищої освіти (модуль 3).

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Освітньо-наукова програма «Освітні, педагогічні науки» пропонує дисципліну «**Методологія наукових досліджень в освіті**» як один із обов'язкових інструментів та компонентів досягнення здобувачами 3-го рівня вищої освіти **інтегральної компетентності в спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки**, зокрема таких її складових:

загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу

ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК 4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми

спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність до експертної оцінки та надання консультацій з питань освітньої політики та інновацій в освіті.

СК 2. Здатність до послідовної реалізації ґрунтовного наукового дослідження з розробкою нових підходів до вирішення освітніх завдань з дотриманням належної академічної доброчесності.

СК 3. Здатність до ефективної науково-педагогічної діяльності в закладах вищої освіти (за профілем здобувача).

програмні результати навчання:

ПРН 1. Демонструвати здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу

ПРН 2. Демонструвати здатність до продукування нових ідей

ПРН 4. Демонструвати здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ПРН 5. Демонструвати здатність до експертної оцінки та надання консультацій з питань освітньої політики та інновацій в освіті.

ПРН 6. Демонструвати здатність до послідовної реалізації ґрунтовного наукового дослідження з розробкою нових підходів до вирішення освітніх завдань з дотриманням належної академічної доброчесності.

ПРН 7. Демонструвати здатність до ефективної науково-педагогічної діяльності в закладах вищої освіти (за профілем здобувача).

Остаточне закріплення набутих діяльнісних та когнітивних компетентностей відбувається під час проходження педагогічної практики та написання й оформлення дисертаційної роботи.

ПЛАН КУРСУ

Л - кількість лекційних годин

С – кількість годин для самостійної роботи

П - кількість практичних годин

Назва змістових модулів та тема	Л	С	П	Завдання для самостійної роботи
Модуль 1. Методологічні основи наукового дослідження				
Тема 1. Теоретичні	2	11	2	1. Перегляд лекційного матеріалу (20 хвилин) 2. Опрацювання нерозглянутих на лекції питань з

методи дослідження				використанням рекомендованої літератури та відеоматеріалу 3. Виконання індивідуального завдання та підготовка до практичного обговорення 4. Рефлексія та пошук корисних в контексті дисертаційного дослідження ідей
Тема 2. Емпіричні методи наукового дослідження	2	11	2	1. Перегляд лекційного матеріалу (20 хвилин) 2. Опрацювання нерозглянутих на лекції питань з використанням рекомендованої літератури та відеоматеріалу 3. Виконання індивідуального завдання та підготовка до практичного обговорення 4. Рефлексія та пошук корисних в контексті дисертаційного дослідження ідей
Модуль 2. Технологія і організація наукового дослідження				
Тема 1. Організація наукової діяльності та наукових досліджень	2	11	2	1. Перегляд лекційного матеріалу (20 хвилин) 2. Опрацювання нерозглянутих на лекції питань з використанням рекомендованої літератури та відеоматеріалу 3. Виконання індивідуального завдання та підготовка до практичного обговорення 4. Рефлексія та пошук корисних в контексті дисертаційного дослідження ідей
Тема 2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	2	11	2	1. Перегляд лекційного матеріалу (20 хвилин) 2. Опрацювання нерозглянутих на лекції питань з використанням рекомендованої літератури та відеоматеріалу 3. Виконання індивідуального завдання та підготовка до практичного обговорення 4. Рефлексія та пошук корисних в контексті дисертаційного дослідження ідей
Модуль 3. Написання і оформлення наукових праць здобувачів вищої освіти				
Тема 1. Підготовка та написання тез конференції, наукової статті, дисертації: вимоги до змісту та оформлення	4	7	4	1. Перегляд лекційного матеріалу (20 хвилин) 2. Опрацювання нерозглянутих на лекції питань з використанням рекомендованої літератури та відеоматеріалу 3. Виконання індивідуального завдання та підготовка до практичного обговорення: 4. Рефлексія та пошук корисних в контексті дисертаційного дослідження ідей
Тема 2. Види, особливості викладу та форми впровадження результатів	4	7	4	1. Перегляд лекційного матеріалу (20 хвилин) 2. Опрацювання нерозглянутих на лекції питань з використанням рекомендованої літератури та відеоматеріалу 3. Захист проекту 4. Рефлексія та пошук корисних в контексті дисертаційного дослідження ідей

дослідження				
Усього	16	58	16	

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень в освіті» використовуються підсумковий семестровий та поточний контроль.

Поточний контроль – здійснюється на практичних заняттях шляхом включеного спостереження викладачів за навчальною, навчально-професійною, квазіпрофесійною діяльністю здобувачів, під час якої фіксується ступінь вияву визначених компетентностей або їх складових. Зокрема це стосується інтенсивності та якості участі здобувачів в обговоренні питань, що стосуються сфери його наукових та освітньо-педагогічних інтересів, демонстрації ними власного авторитета, креативності, самодостатності, критичності мислення, доброчесності й відданості своїй справі, користуючись уніфікованими критеріями оцінювання (далі в таблиці «Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС).

За змістом, процедура контролю включає латентну перевірку ступеня засвоєння аспірантом навчального матеріалу, який охоплює тему лекційного та практичного заняття, але має особистісно зорієнтований, прозорий, фасилітуючий і коректний характер.

Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі захисту індивідуального проекту, що пов'язує наукову роботу здобувача з дисципліною шляхом визначення ступеня досягнення майбутнім доктором філософії запланованих результатів навчання, а саме складових інтегральної, загальних та спеціальних компетентностей.

Для підсумкового оцінювання слухачів використовуються, як правило, останні практичні заняття, під час яких захищається індивідуальний проект (реферат), сутність якого полягає у демонстрації екстраполяції здобутих результатів навчання в практику науково-дослідної та професійної діяльності здобувача. При цьому, викладач обговорює підсумкову оцінку, надаючи факти та аргументи щодо ступеню сформованості визначених в дисципліні компетентностей у здобувача, зокрема знань, умінь, практичних навичок, ціннісних установок та способів мислення.

Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS. До нарахованих протягом семестру балів додаються результати підсумкового семестрового контролю.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Змістові модулі	Види контролю	Максимальний бал
Змістовий модуль 1		24
	Оцінка проявлених компетентностей по темі 1	12
	Оцінка проявлених компетентностей по темі 2	12
Змістовий модуль 2		24
	Оцінка проявлених компетентностей по темі 1	12
	Оцінка проявлених компетентностей по темі 2	12
Змістовий модуль 3		24
	Оцінка проявлених компетентностей по темі 1	12
	Оцінка проявлених компетентностей по темі 2	12
Захист проекту	Експертна оцінка	28

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		Якісні критерії оцінювання	Залік
90-100	A	Відмінно. Здобувач виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання та продукувати нові ідеї. Без допомоги науково-педагогічних працівників знаходить і аналізує необхідну інформацію, вміє її використовувати для вирішення практичних завдань, в тому числі й у нестандартних ситуаціях, переконливо та авторитетно аргументує думки, демонструє необхідні ціннісні установки, способи мислення та здібності	зараховано
82-89	B	Добре. Здобувач вільно володіє теоретичним матеріалом, демонструє здатність виконувати складні завдання в межах предметної галузі дисципліни з несуттєвими помилками, рефлексивно виправляючи їх. Виявляє помірну ініціативність та інноваційність, достатній ступінь самостійності під час обговорення та критичного аналізу навчального контенту, має сформовані ціннісні установки на його використання в подальшому у професійній діяльності та науковому дослідженні.	зараховано
75-81	C	Добре. Здобувач добре володіє теоретичним матеріалом, демонструє здатність зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію за допомогою науково-педагогічних працівників, загалом самостійно застосовує теоретичний контент на практиці, контролює власну діяльність, виправляє помилки, з-поміж яких є суттєві. Здобувач добирає аргументи для підтвердження власних гіпотетичних думок, але робить це не завжди переконливо та авторитетно, що свідчить про відсутність особистої впевненості в їх істинності або проблемах в ціннісно-мотиваційній сфері	зараховано
67-74	D	Задовільно. Здобувач здатен відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний контент, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих. Здобувач рідко демонструє наявність власного бачення з питань, що відносяться до предметної області дисципліни, не виявляє авторитетності й інноваційності під час обговорення, має невисокий ступінь самостійності в прогнозах на способи вирішення типових завдань професійної діяльності. Взагалі здобувач характеризується неостаточним усвідомленням сенсу навчального матеріалу для себе як	зараховано

		педагога, а також для його майбутніх потенційних клієнтів, врахування потреб яких забезпечується даною дисципліною.	
60-66	E	Задовільно. Здобувач володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, але значну частину його відтворює репродуктивно, без застосування переважаючої кількості власних ідей та експертних думок. Демонструє відсутність стійкої авторитетної інноваційної позиції, а висунуті аргументи не завжди є самостійними. Здобувач не завжди здатен вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери дисципліни з колегами або науковою спільнотою, має нечіткі ціннісні орієнтації, низький інтерес до використання отриманих знань під час подальшої професійно-педагогічної та наукової діяльності.	
35-59	FX	Незадовільно. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, демонструє низку авторитетності, відсутність інтересу до дисципліни та можливості використання її предметного змісту в своїй професійно-педагогічній та науково-педагогічній діяльності.	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно. Здобувач володіє матеріалом дисципліни лише на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, демонструє відсутність зацікавленості у її вивченні або не усвідомлює її соціального та професійного значення	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Byrka, M.F., Sushchenko, A.V., Svatiev, A.V. Mazin, V.M., & Veritov, O.I. (2021). A New Dimension of Learning in Higher Education: Algorithmic Thinking. *Propósitos y Representaciones*, 9(SPE2), e990. Doi: <http://dx.doi.org/10.20511/pyr2021.v9nSPE2.990>
2. Алексеєнко Т. А., Сушанко В. В. Основи педагогічного експерименту і кваліметрії: Навч.-метод. посібник. Чернівці: Рута, 2003. 41 с.
3. Лузан П. Г., Сопівник І. В., Виговська С. В. Основи науково-педагогічних досліджень: навчальний посібник. Київ: ДАКККиМ, 2008. 248 с.
4. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

Допоміжна

5. Лаврентьєва Г. П., Шишкіна М. П. Методичні рекомендації з організації та проведення науково-педагогічного експерименту. Київ: ІТЗН, 2007.
6. Хриков Є. М. Методологія педагогічного дослідження: монографія. Харків: ФОП Панов А. М., 2017. 237 с.